

Les 2: EEN BONTE VERZAMELING

Duur: 55 minuten (als één les) óf opsplitsen na stap 4 (Les 2A: 40 min, Les 2B: 15 min).

Voorbereiding: Stoomcursus Vergelijking (toplezen.weebly.com en/of lees blz. 9 t/m 11).

Klaarzetten: Leerlingenboek, PowerPoint, filmpje:

<https://www.youtube.com/watch?v=dpx0dAsnAFQ>

Structuur: Vergelijking.

Lesdoelen:

1. Na deze les weten leerlingen dat je een vergelijkende tekst samenvat in een venndiagram.
2. Na deze les kunnen leerlingen zelf een venndiagram invullen.
3. Na deze les weten leerlingen wanneer een venndiagram handig is om te gebruiken.

Stap 1

Expliciete instructie

5 min

>> PowerPoint: Slide 1. Terugblik en vooruitblik op lesdoelen.

Vorige week hadden we het over teksten waarin overeenkomsten en verschillen centraal staan. Zo'n structuur heet een vergelijking. Misschien weet je nog dat we lazen over verschillen en overeenkomsten tussen loofbomen en naaldbomen, of tussen de Noordpool en Zuidpool. Deze les heeft drie lesdoelen. We gaan leren wat een venndiagram is. Je gaat dit ook leren invullen en ik ga je ook vertellen wanneer je zo'n venndiagram kunt gebruiken.

>> PowerPoint: Slide 2. Wie kent er nog een paar signaalwoorden voor een verschil?

Vraag leerlingen om daar een zinnetje bij te maken, bijvoorbeeld over 'zomer en winter'. Bijvoorbeeld: "In de zomer is het warm, *terwijl* het in de winter koud is", "*Anders dan* in de zomer, is het in de winter vooral koud", of "in de zomer is het *warmer dan* in de winter."

>> PowerPoint: Slide 3. Leg uit wat een venndiagram is.

- Een venndiagram is een schema waarmee je een vergelijking schematisch kunt samenvatten. Het bestaat uit twee cirkels die elkaar gedeeltelijk overlappen.
- Hoe werkt dat precies? De overeenkomsten tussen de twee dingen schrijf je op de plek waar de cirkels elkaar overlappen, want die gelden voor beide dingen. De verschillen schrijf je daarbuiten.
- Het maken van een venndiagram is handig, want dan zie je in één oogopslag de belangrijkste verschillen en overeenkomsten tussen twee dingen.

Stap 2

Modeling en reflectie

10 min

>> PowerPoint: Slide 4 - 6. Geef aan dat modeling volgt (filmpje).

- We gaan zo kijken naar een filmpje waarop een leerling een vergelijkingstekst leest en samenvat in een venndiagram. Jullie mogen goed luisteren en kijken naar wat hij doet.
- Jullie moeten goed opletten op wat er fout gaat en hoe je dat beter kunt doen. Straks gaan we het daar samen over hebben.

Filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=dpx0dAsnAFQ>

>> **Reflectie: laat leerlingen nadenken over wat ze net gezien hebben in het filmpje.**

Wat deed deze leerling goed? Wat deed hij fout of minder handig? Klopt zijn venndiagram?

Wat zijn de sterke en zwakke punten van deze leerling?

- + Hij herkent al aan titel dat de tekst een vergelijking is.
- + Hij weet dat hij een venndiagram kan gebruiken als samenvatting.
- + Hij gebruikt samenvattende woorden (bijv. *elftal*)
- + Hij denkt na over moeilijke woorden (*video-analyse*)

- Hij tekent een verkeerd venndiagram (maakt geen gebruik van overlap cirkels)
- Hij neemt niet alle verschillen en overeenkomsten over (*voet*)
- Hij gaat tweemaal de tekst door en let niet op signaalwoorden om verschillen en overeenkomsten van elkaar te onderscheiden.

Stap 3

Begeleid inoefenen

5 min

>> **PowerPoint: Slide 7 & 8. Doe het nu samen met de leerlingen op de goede manier.**

Bekijk samen de tekst en vul zo stapsgewijs (*er zit animatie in de slide*) het venndiagram in. Benoem wat je waar schrijft (nl. overeenkomsten in de overlap) en laat zien hoe het wél moet.

Stap 4

Samen verwerken

20 min

>> **PowerPoint: Slide 9 & 10. Zet leerlingen in groepjes: Knaagdieren of Marterachtigen.**

Elk groepje leest één tekstje. Eventueel kunnen kinderen kiezen waar ze het liefst over lezen. Vanwege uitwisselen van informatie is het handig als je evenveel leerlingen per tekst hebt.

>> **Opdracht 1. Leerlingen maken in expertgroepjes het venndiagram bij hun tekst.**

Loop rond en help. *Zie voorbeelduitwerking voor ingevuld venndiagram per tekst.*

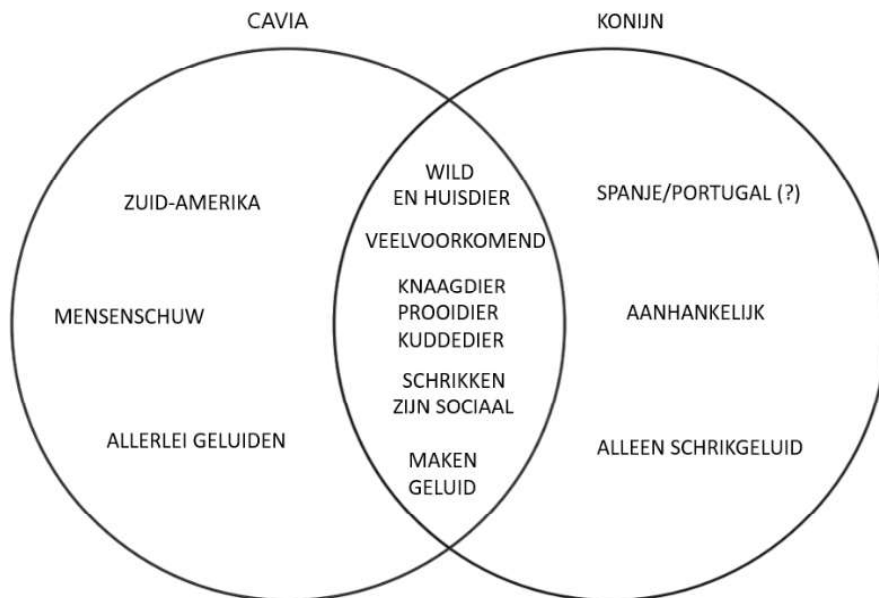
>> **Opdracht 2: Leerlingen wisselen informatie uit in gemengde groepjes.**

Van elke tekst is er in elk geval één leerling aanwezig in het groepje. Leerlingen vertellen elkaar aan de hand van hun venndiagram over hun tekst. Loop rond en luister: gebruiken leerlingen sleutelwoorden bij het vertellen? Daarna vullen ze de wist-je-datjes in.

Knaagdieren

Twee bekende knaagdieren zijn konijnen en cavia's. Cavia's komen uit Zuid-Amerika, terwijl konijnen oorspronkelijk vooral in Spanje leefden vanwege de geschikte zandgrond. Zowel cavia's als konijnen leven in het wild in grote groepen. Dat is ook van levensbelang, omdat het allebei prooidieren zijn die zich moeten beschermen tegen roofdieren. Dat gaat nu eenmaal makkelijker in een groep.

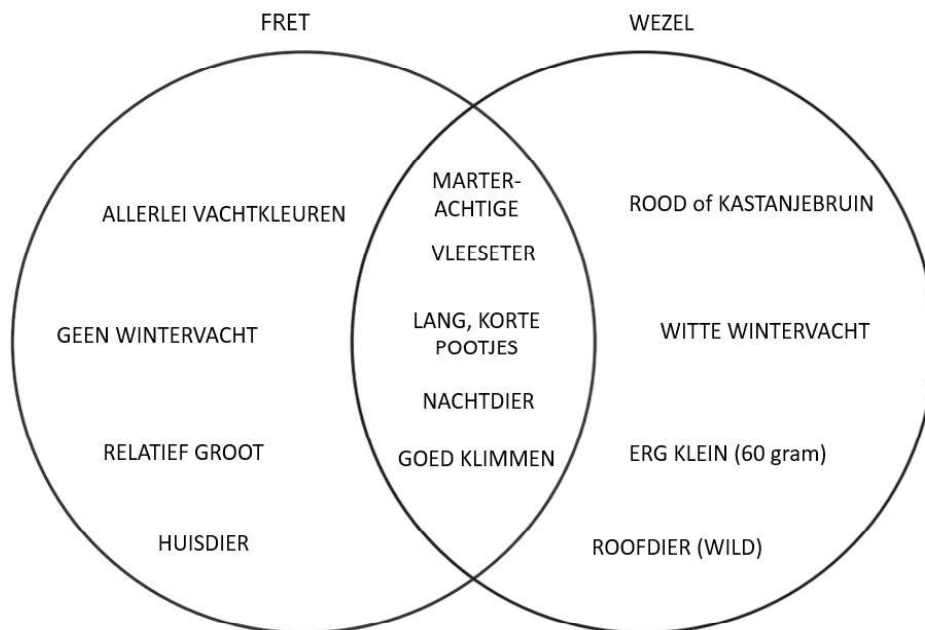
Cavia's en konijnen worden allebei als huisdier gehouden. Toch lijkt de cavia minder geschikt als huisdier dan het konijn: cavia's zijn van nature mensenschuw en worden niet graag geaaid, terwijl konijnen graag vertroeteld worden. Anders dan konijnen zijn cavia's echte klets-kousen. Ze kunnen bijvoorbeeld piepen als ze bang zijn en murmelen als ze tevreden zijn. Daarentegen maken konijnen alleen geluid als ze erg schrikken.

Marterachtigen

Fretten en wezels behoren met nog zo'n zeventig dieren tot de familie van de marterachtigen. Ze hebben allebei een lange lichaam en korte pootjes waarmee ze uitstekend kunnen klimmen, maar de fret is wel veel groter dan de wezel. De meeste wezels hebben op hun rug een roodachtige tot kastanjebruine vacht die in de winter in een witte vacht verandert. Fretten vertonen daarentegen veel meer kleurvariaties dan wezels: er bestaan bruine, zwarte en witte fretten. Bovendien wordt hun vacht in de winter eerder donkerder van kleur, en niet lichter.

Beide diersoorten zijn vleeseters met een scherp stel hoektanden. Ook zijn ze allebei vooral 's nachts actief. Toch is er een belangrijk verschil tussen fretten en wezels. Fretten kunnen niet in het wild overleven: het zijn gezelschapsdieren en geen roofdieren. Waar wezels zich bezighouden met het vangen van muizen en jonge vogeltjes, zijn fretten vooral bezig om kleine voorwerpen te pakken en verstoppen. Met een fret in huis zijn je autosleutels, sokken en kleding dus zeker niet veilig!

👂 Luister naar de samenvatting van je klasgenoten. Heb je iets nieuws of grappigs geleerd? Schrijf het op in een wist-je-dat-je!

Wist je dat...

...cavia's en konijnen allebei als huisdier gehouden worden?

...alleen cavia's kunnen klappertanden als ze boos zijn?

...zowel fretten als wezels uitstekende kunnen klimmen?

...alleen wezels in het wild kunnen overleven?

Stap 5

Zelfstandig werken en feedback

10 min

>> **PowerPoint: Slide 11. Leerlingen lezen individueel Tekst 3 en maken de vragen.**

Loop rond. Wijs leerlingen op woorden die laten zien of iets een verschil of overeenkomst is.

>> **PowerPoint: Slide 12. Nabespreking.**

Bespreek de opdracht kort na aan het eind van de les. Zie *voorbeelduitwerking hieronder*.

Tekst 3

Lastdieren

Lastdieren zijn dieren die gebruikt worden als rijdier of om lasten te dragen. Muildieren en muilezels zijn bijvoorbeeld lastdieren. Allebei hebben ze een paard en een ezel als ouders. Ook zijn ze onvruchtbaar: ze kunnen zich niet voortplanten. Het belangrijkste verschil is dat muildieren een paard als moeder hebben en muilezels een ezelin als moeder. Zowel muildieren als muilezels vertonen gemengde kenmerken van paarden en van ezels: ze hebben de grove vacht van een ezel, maar een staart als van een paard. Toch lijken muildieren wel wat meer op paarden dan muilezels: ze zijn groter en hebben kortere oren.

 Lees Tekst 3. Welke uitspraak geldt voor welke dieren?

	Muildieren	Muilezels
Geschikt als lastdier	✓	✓
Onvruchtbaar	✓	✓
Paard als moeder	✓	
Grove vacht als van een ezel	✓	✓
Staart als van een paard	✓	✓
Langere oren		✓
Zijn kleiner		✓
Lijken vooral op paarden	✓	

Stap 6

Afsluiting

5 min

>> **Waarom is het handig om te bedenken of een tekst een vergelijking is?**

Je weet beter wat je kunt verwachten in de tekst en kunt bijvoorbeeld alvast nadenken of je zelf overeenkomsten en verschillen over iets weet (*voorspellen*), jezelf vragen stellen tijdens het lezen (*is dit een verschil of overeenkomst?*) en kunt een venndiagram maken.

LOGBOEK

>> **Vul kort na de les je logboek in met Google Forms.**